

<https://doi.org/10.5281/zenodo.12281518>

To'rayev Boburjon Adilbayevich

Akademik M.Mirzayev nomidagi bog'dorchilik uzumchilik va vinochilik ilmiy tayanch instituti Jizzax ilmiy tajriba stansiyasi bog'dorchilik va uzumchilik agrotexnika bo'limi boshlig'i

Arziqulov Sodiq Chegabayevich

Akademik M.Mirzayev nomidagi bog'dorchilik uzumchilik va vinochilik Jizzax ilmiy tajriba stansiyasi ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha direktor o'rinbosari

Annotatsiya. *Yozda (iyun-iyul) bahordan boshlab rivojlangan yangi novdalar yog'ochlana boshlaganda payvandtag novdasining yo'g'onligiga to'g'ri keladigan naychasimon payvandust tayyorlanib, payvandtag qalamchaga asta-sekinlik bilan zichlashib joylanguncha kiygiziladi. Mazkur maqolada payvandlash turlari va yozgi payvandni ahamiyati haqida so'z boradi.*

Kalit so'zlar: *payvandtag, novdalar, yozgi payvand, vegetativ yo'l, mevali ko'chatlar, naychasimon payvandust, Kurtak payvand, naycha payvand.*

ЛЕТНЯЯ СВАРКА И ЕЕ ВАЖНОСТЬ

Абстрактный. *Летом (июнь-июль), когда новые ветви, развившиеся с весны, начинают древеснеть, готовят трубочатый привой, соответствующий толщине привойной ветки, и привой накладывают на привой до постепенного уплотнения. и поселился. В данной статье рассказывается о видах сварки и значении летней сварки.*

Ключевые слова: *прививка, ветки, летняя прививка, вегетативный способ, плодовые саженцы, трубочатая прививка, почковая прививка, трубочатая прививка.*

SUMMER WELDING AND ITS IMPORTANCE

Abstract. *In the summer (June-July), when the new branches that have developed since spring begin to become woody, a tubular graft corresponding to the thickness of the graft branch is prepared, and the graft is put on the graft until it is gradually compacted and settled. This article talks about the types of welding and the importance of summer welding.*

Key words: *grafting, branches, summer grafting, vegetative way, fruit seedlings, tubular grafting, Bud grafting, tubular grafting.*

Mevali ko'chatlarni vegetativ usulda ko'paytirishning mazmuni, alohida vegetativ bo'laklari-tanasi ildizi va boshqa qismlari bo'yicha alohidayangi shaklini yaratishdan iborat. O'simliklarni vegetativ yo'l bilan ko'paytirish ko'p hollarda sun'iy o'rmonzorlar barpo qilishda qo'llaniladi. Aholi yashaydigan joylarni ko'kalamzorlashtirishda va shuningdek ekish uchun ko'chatxonada yaratiladigan mahsulotlarga qo'llaniladi. Vegetativ yo'l bilan ko'paytirish urug'dan ko'paytirishda to'g'ri kelgan qiyinchiliklarni engishga yordam beradi. Ushbu yo'l bilan ba'zi bir daraxt turlari mavjud tumanda moslashtirishda bu usul juda kul keladi va uning naslini keyingi avlodan-avlodga o'tishga asos yaratadi. Vegetativ usulda ko'paytirishning afzalligi ko'chatlarning birinchi yildayoq tez gurkirab o'sishdadir, ya'ni urug'dan ko'paytirishga nisbatan va bu sulda tez hosilga kiradi.

Bog'dorchilik sohasida navdor mevali daraxtlarni vegetativ yo'l bilan ko'paytirishda ulash (payvandlash) usuli muhim. Mevali daraxtlar aholi uchun asosiy ozuqa bo'lishi bilan birga undan meva beradigan o'rmon materiallari olinadigan, shuningdek ixota qilinadigan daraxt sifatida ham foydalaniladi. Daraxtlarni payvandlash yo'li bilan ko'paytirishning ahamiyati shundaki, boshqa vegetativ usullar kabi u yoki bu navning onalik xususiyati saqlab qolinadi hamda bir ona daraxtidan yetishtiriladigan navdor ko'chat miqdori ko'p bo'ladi.

Payvandlash. Mevali daraxtlarni payvandlash xilma-xil bolib ko'chatzorda asosan yozgi kurtak payvand usuli qo'llaniladi. Kurtak payvand O'zbekiston sharoitida mevali daraxtning pustlog'i yog'och qismidan ajraladigan vaqtda—15 iyuldan 10 sentyabrgacha qilinadi.

Kurtak payvand qilishda bir hafta ilgari ko'chatlar sug'oriladi. Urug' ko'chatlarning ildiz bog'zidan 15—20 sm yuqorida bo'lgan yon novdalari va barglari olib tashlanadi. Payvandust uchun madaniy mevali daraxtning yetilgan novdalari tanlanadi. Poyaning ildiz bog'zidan 2—3 sm, yuqorisidan shimol yoki shimoli-garb tomonidagi pustloq 2—2,5 sm uzunlikda «T» harfi shaklida kesilib yogochlikdan ajratiladi va uning orasiga pustlog'i bilan kesib olingan kurtak joylashtiriladi. Qo'yilgan kurtak yuqoridan pastga qaratib chipta yoki boshqa materiallar bilan (kurtakni ochiq; qoldirib) qattiq bog'lab qo'yiladi.

Payvandlangandan 12—15 kun o'tgach, boylangan chiptalar bo'shatiladi, tutmaganlari qayta payvand qilinadi. Erta bahorda kurtaklar uyg'ongunga qadar chiptalar yana bo'shatiladi va payvandning yuqori qismi -qiya qilib kesib tashlanadi. Parvarish qilish davomida bachki novdalar olib tashlanadi va ulangan kurtakning o'sishi uchun sharoit yaratiladi. Keyinchalik odatdagicha parvarish qilinaveradi.

Ko'chatga shakl berishda payvandlangan kurtaklardan o'sib chiqqan novdani daraxtning turiga qarab ma'lum balandlikka yetganda (60—100 sm) poyasi kesiladi, shunday qilinsa yon shoxlar chiqaradi. Poyaning yuqori qismidan 4—5 ta yon shoxlar qoldirib, pastki shoxlari olib tashlanadi.

Yozgi o'rta-iyul va avgust oyi qoladi yosh. Bu bosqichda, ikkinchi bosqich dastani hisoblanadi. buyrak yiliga dan taalluili foydalanish kabi etarlicha ildiz ishlab chiqildi. Faqat sog'lom daraxtlar sinash uchun zarur ularni boring yaxshi bir yillik o'sishi kerak va yuqori

hosil bor. Siz birinchi to'plamlarining uni bog'lab tomonidan har yili o'sishi tayyorlash kerak, turli nomi bilan ularga teglar va saqlash, ularni qo'yish. Odatda, qalamchalar qish boshida tayyorlanadi, balki ular tuxumdonlar shishishi uchun tayyorlash mumkin.

Yakunladi ildizi 0 ... 2 daraja haroratda erto'lalarda joylashtirilgan va yosh oldin u erda ularni ushlab turing. nam qum yoki taxta upalari ustiga joylashtirilgan so'qmoqlar pastki kosmik. omborcha mavjud bo'lmasa, u holda buyrak doimiy qor qoplami qadar bir isitilmaydigan xonada ho'l xaltadan bezi va do'konga o'ralgan bo'ladi. So'ngra paketini ularni olib tashlash va qor uyumlarini olib juda tez emas bahor erigan so'qmoqlar uchun, ular har qanday izolyatsiyalash materiallari (igna, torf, talaş) bilan binoning shimol tomonida joylashtirilgan va qoplangan. bir iliq qish so'ng privoynoe xomashyo tayyorlandi va erta bahorda, lekin siz podmerzshie yog'och dan unib endi payvand uchun mos ekanligini bilish kerak bo'lishi mumkin.

AVGUST OYIDA OLMA PAYVANDLASH

Bu tarzda payvandlash imkon payvand etish muddatini uzaytirish imkonini beradi. uning bajarilishini po'stlog'ining tugatilmagan ajratish imkoniyati davomida. Bu usulning ijobiy xususiyati suzish teshik yo'qligi po'stloq tilini kesib o'simlik ko't, payvandlash, dastlab 45 daraja burchak ostida bir Ko'lamli aniq ishlab chiqarish va keyin 3-3,5 sm yuqoriga da undan harakat, bir bo'ylama bo'limiga qilish. Biroq, pichoq dam oz parcha kesib 1 sm yetib holda chuqurlashtirdi. Natijada, qopqoq aniqlash beradi va payvandlash bog'lash osonlashtiradi bir ta'til (xanjar), bor.

Avqust oyida texnologiya payvandlash olma quyidagi tartibda davom etadi. sizdan toj yuz chap qo'lida esa bir buyrak qalqoni suzib uchun. ko'ndalang kesma pichoq po'stlog'ini qilib undan 45 daraja burchak ostida 1,5 sm tomonidan tanlangan qo'li ostidagi oz o'rmon ichiga kirib, dafn. So'ngra pichoq shunt yuqorida 2cm da belgilangan va kesik qalqon esgan Ko'lamli bo'limiga nima bo'ladi. Qalqon o'simlik tayyorlangan joyga o'rnatilgan va mahkam bog'liqdir.

Payvandlashda bir tur yoki navning ildizini boshqasi bilan almashtirish mumkinligi tufayli, payvandustning o'z ildizida mavjud bo'lmagan xususiyatlari yaratiladi. Jumladan, tutda ildiz chirish kasalliklari ko'p uchraydigan nam iqlimli sharoitlar (Armaniston, Ozarbayjan, Gruziya) da uning nobud bo'lishi 5-20% va ayrim vaqtlarda 60% gacha yetadi. Bunday holatda payvandtagdan foydalanish ma'qul.

Muxtasar qilib aytganda, Payvand usulida ko'paytirish. amaliyotda mevali daraxtlarni payvand usulida ko'paytirish keng tarqalgan yovvoyi daraxtlarni ya'ni payvandi yo'qlarni ildizga yaqin joyidan payvand qo'yib ko'paytirish, katta daraxtlarda erta bahor shox payvand qo'yish, yosh novdaning ko'zidan, butoqidan olib qo'yilgan tajribada keng tarqalgan.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Qalandarov M. "O'rmonchilik". O'quv qo'llanma. Toshkent, 2017 yil.
2. Xonazarov A. "O'rmonshunoslik". Darslik. Toshkent: 2014yil
3. Berdiyev E.T, Saloxiddinov G'.M.,Hamroyev H.F. "O'rmonchilik" O'quv qo'llanma Toshkent 2012yil.
4. <https://www.agro.uz/tut-daraxtini-payvandlash-usullari/>